

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ЛІТЕРАТУРА:

1. Чинне антикорупційне законодавство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dpfu.dp.ua/index.php/zapobigannya-proyavam-koruptsiji/normativna-baza/155-chinne-antikoruptsijne-zakonodavstvo>
2. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. - 2014 р. - № 49. – ст. 3186 [із змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. — Режим доступу: [//zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18)
3. Мельник М. І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії: монографія : / М. І. Мельник. – К.: Атіка, 2001. – 304 с.
4. Молдован Е. С. Ідеологічні засади запобігання і протидії корупції на державній службі України / Е. С. Молдован // Інвестиції: практика та досвід. - 2012. - № 15. - С. 108-110
5. Кагановська Т. Є. Організаційно-правові аспекти боротьби з корупційними проявами в державній службі / Т. Є. Кагановська // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. - 2013. - № 1082, вип. 16. - С. 8-12
6. Невмержицький Є. Ефективний державний апарат як головна умова викоренення корупції в Україні /Є. Невмержицький // Банківська справа. – 2008. – № 5. – С. 47–54.
7. Таций В.Я. Научное обеспечение путей противодействия коррупции в Украине // В. Я. Таций, В. И. Борисов. Громадська експертиза. Актуальні проблеми боротьби з корупцією в Україні. — К., 2004. — Вип. 4. — С. 44-48.
8. Власенко М. А. Политико-правовые аспекты противодействия коррупции в России / М. А. Власенко // Каспийский регион: политика, экономика, культура, 2010. – № 1 (22). – С.66–71.

ЗЛОЧИННА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЇЇ СПІВВІДНОШЕННЯ ІЗ ПОНЯТТЯМИ: "ГРУПА ЗА ПОПЕРЕДНЬОЮ ЗМОВОЮ" ТА "ОРГАНІЗОВАНА ГРУПА"

Сітало Ю.С.

*студент II курсу юридичного факультету
Сумського державного університету*

Науковий керівник: Ключко А.М.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри АГПФЕБ юридичного факультету
Сумського державного університету*

Організована злочинність - складне антисоціальне явище, що не має державних кордонів і тривалий час супроводжує економічний та соціальний розвиток значної кількості країн світу. Боротьба з цим явищем в Україні є надзвичайно важливим завданням.

Кримінальний кодекс УРСР 1960 року передбачав відповідальність за такі види злочинних утворень: банда; злочинне угруповання, метою якого є тероризування у місцях позбавлення волі засуджених, що стали на шлях виправлення, або напад на адміністрацію; релігійні та псевдорелігійні групи, діяльність яких поєднана з заподіянням шкоди здоров'ю громадян або статевою розпустою; незаконні воєнізовані формування; нелегітимні об'єднання громадян. При цьому, на відміну від двох перших, що створюються з метою здійснення нападів, змістом діяльності останніх не є обов'язкова злочинна діяльність. Допускалося, що вони можуть бути

створені з політичною або іншими цілями. Однак особа, яка створила іншу злочинну організацію, крім зазначених вище, приймала участь в її діяльності чи вчинюваних нею злочинах, не несла за це відповідальності (при наявності підстав могла відповідати за кримінальним законом лише як співучасник конкретного злочину, вчиненого такою організацією).

Ст. 225 діючого Кримінального кодексу України (далі КК) передбачено кримінальну відповідальність за створення злочинної організації. При цьому саме поняття: "злочинна організація" законодавець розглядає у ч. 4 ст. 28 КК України.

Теорія кримінального права у недалекому минулому визначала злочинну організацію як стійке об'єднання двох чи більше осіб, що навмисно згуртувалися для скоєння злочинів, які становлять особливу суспільну небезпеку, та забезпечення умов, необхідних для здійснення злочинної діяльності його учасниками, навіть якщо злочинної мети не було досягнуто [1].

Чинне кримінальне законодавство України передбачає відповідальність за створення злочинної організації з метою вчинення тяжкого чи особливо тяжкого злочину та за керівництво такою організацією, або участь у ній, або участь у злочинах, вчинюваних такою організацією. Передбачено також відповідальність за організацію, керівництво чи сприяння зустрічі представників злочинних організацій або організованих груп для розроблення планів і умов спільного вчинення злочинів, матеріального забезпечення злочинної діяльності чи координації дій об'єднань злочинних організацій або організованих груп.

Специфічними ознаками злочинної організації є такі:

- а) наявність не менш, а головним чином більше, як двох осіб;
- б) організованість;
- в) стійкість;
- г) спеціальна мета об'єднання [2] .

Тобто у порівнянні зі злочинною групою злочинна організація відрізняється більш високим рівнем стійкості та організованості, а також спеціальною метою об'єднання. Отже вважається, що головною ознакою будь-якої злочинної організації є її ієрархічна структура. Ця ознака складається з таких компонентів:

- 1) наявність певного органу як носія влади;
- 2) наявність стосунків, побудованих на субординації;
- 3) регламентація прав і обов'язків.

У неформальних групах (організованих злочинних групах) ієрархічна структура, що характеризується зазначеними ознаками, відсутня. Вказані вище ознаки злочинної організації визначають її своєрідність. Субординація - це наявність взаємин між членами угруповання, що базуються на принципах влади та підкорення. Стійкість, яка є ознакою злочинної організації, може бути виражена у двох основних формах: «спільна діяльність з метою систематичного вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів» та «систематичне вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів».

Злочин визнається вчиненим злочинною організацією, якщо він скоєний стійким ієрархічним об'єднанням декількох осіб (п'ять і більше), члени якого або структурні частини якого за попередньою змовою зорганізувалися для спільної діяльності з метою безпосереднього вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів учасниками цієї організації, або керівництва чи координації злочинної діяльності інших осіб, або забезпечення функціонування як самої злочинної організації, так і інших злочинних груп.

На теперішній час в законодавстві, в теорії та практиці, виникли передумови, які дають можливість стверджувати, що склалася певна класифікація форм співучасті у злочині та з'явилася єдність у їх розумінні. Форми співучасті, на думку М. І. Бажанова, це об'єднання співучасників, що різняться між собою за характером ролей, які виконують співучасники, і за стійкістю суб'єктивних зв'язків між ними [3].

За суб'єктивними ознаками (стійкістю суб'єктивних зв'язків та стійкістю умислу) виокремлюють такі форми співучасті: співучасть без попередньої змови (або угоди), співучасть з попередньою змовою (або угодою) та злочинна організація.

Співучасть без попередньої змови має місце там, де діяльність одного співучасника приєднується до діяльності іншого в процесі вчинення злочину (коли він уже розпочався), але до його закінчення. У даному випадку попередньої змови немає, узгодженість виникає вже під час вчинення злочину, але до його закінчення. Всі співучасники діють як виконавці злочину. Більш складною є співучасть за попередньою змовою, а саме її дві форми: співучасть за попередньою змовою в елементарній формі та організована група.

У КК України зазначається, що злочин визнається вчиненим за попередньою змовою групою осіб, якщо його спільно вчинили кілька осіб (дві або більше), які заздалегідь, тобто до початку злочину, домовилися про спільне його вчинення [4].

Співучасть за попередньою змовою в елементарній формі не є стійкою. Тут наявна звичайна змова між кількома особами про вчинення злочину. Тобто йде мова про спільне виконання об'єктивної сторони злочину. Для наявності співучасті за попередньою змовою в елементарній формі, крім загальних ознак, притаманних співучасті, необхідно також встановити:

- а) співвиконавство, співвинність у вчиненні злочину двох чи більше осіб;
- б) попередню, тобто до початку виконання об'єктивної сторони конкретного складу злочину, змову про його вчинення.

Різновидом співучасті за попередньою змовою також є організована група. У теорії кримінального права існує думка, що організована група - це стійка група осіб, яка перед вчиненням злочину виконує ряд підготовчих дій. Стійкість групи може виявлятися і в систематичності її злочинної діяльності. У теорії кримінального права досить поширеною є позиція стосовно специфічних ознак організованої групи. Такими ознаками прийнято вважати:

- а) розподіл злочинних ролей;
- б) більш тісну взаємодію її учасників;
- в) наявність керівництва;
- г) об'єднання її учасників для вчинення кількох злочинів чи одного, але такого, що вимагає організованої діяльності злочинців.

Отже, відмінність між поняттями групи за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією полягає в участі у вчиненні злочину різної кількості осіб та стійкому об'єднанні, а між організованою групою та злочинною організацією - ієрархічній побудові організації, діяльність якої безпосередньо спрямована на вчинення тяжких чи особливо тяжких злочинів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Матычиевский П. С. Преступления против собственности и смежные с ними преступления. — К.: Юрінком, 1996. — С. 216.
2. Организованная преступность — 2 / Под ред. А. Й. Долговой, С. В. Дьякова.—М.: Криминолог. Асоц.,1993.—С. 231—232.

3. Бажанов М. І. Кримінальне право України. Загальна частина.- Київ-Харків.: Юрінком Інтер - Право., 2002.

4. Кримінальний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III.

НЕОБХІДНА ОБОРОНА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

Турнітько В.В.

студентка II курсу юридичного факультету

Сумського державного університету

Науковий керівник: Ключко А.М.

к.ю.н., доцент, доцент кафедри АГПФЕБ юридичного факультету

Сумського державного університету

Положення ст. 27 Конституції України передбачають право кожної людини захищати своє життя і здоров'я, життя й здоров'я інших людей від протиправних посягань [1]. Одним із способів охорони цих соціальних цінностей є необхідна оборона.

Необхідною обороною визнається правомірний захист особи, суспільства та держави від суспільно небезпечних посягань, шляхом завдання необхідної та достатньої шкоди тому, хто посягає, для негайного відвернення чи припинення посягання, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони (ч. 1 ст.36 КК України). Наявність права на необхідну оборону не пов'язана також із наявною для особи можливістю звернутися за допомогою до інших громадян. У Кримінальному кодексі України (далі КК) зазначено, що кожна особа має право на необхідну оборону незалежно від можливості уникнути суспільно небезпечного посягання або звернутися за допомогою до інших осіб чи органів влади (ч.2 ст.36 КК України) [2].

Відповідно до положень кримінального законодавства необхідна оборона передбачена для захисту не лише власних прав і свобод тієї людини, яка вчиняє захист, а й інших осіб, а також суспільних та державних інтересів. Очевидно, що коло об'єктів необхідної оборони можна розширити і за рахунок тих, про які прямо у ч. 1 ст. 36 КК не прописано, – така оборона може вживатися і для захисту інтересів міжнародної спільноти. Тож принципово не допустимо називати необхідну оборону за кримінальним правом самообороною або самозахистом, оскільки в такому разі неправильно наголошувати на захисті лише власних прав і свобод того, хто захищається. Отже, виходячи з цього можна констатувати, що необхідна оборона — це самозахист або самооборона, але самозахист не являється завжди необхідною обороною. Таким чином, самозахист є більш розширеним поняттям і включає в себе необхідну оборону.

У юридичній літературі неодноразово відмічалось, що необхідна оборона не можлива проти правомірних дій посадових осіб. Проте, необхідно мати на увазі, що проти неправомірних дій будь-яких посадових або службових осіб необхідна оборона цілком допускається. Особа, на яку відбувся напад, може мати безліч варіантів уникнення даного посягання (втекти; заблокувати двері; звернутися до перехожих; зателефонувати до поліції), але це не обмежує її право на необхідну оборону, на активний захист правоохоронюваних благ та інтересів. Існують випадки, наприклад, що власник тієї чи іншої тварини використовує її як зброя для вчинення посягання на